

Academic Article:

Received: 2025-04-14;

Revised: 2026-03-06;

Accepted: 2026-03-09.

พระสงฆ์กับการเมือง: กรณีศึกษาพระมหาโชว์ ทสสนีโย (พระสุธีวีรบัณฑิต)
The Sangha and Politics: A Case Study of Phramaha Show Dassaniyo
(Phrasutivirabandit)

พระปลัดระพิน พุทธิสารโร*¹, ดิเรก ด้วงลอย², มัลลิกา ภูมะธน³
Phrapalad Raphin Buddhisarō¹, Direk Duangloy², Mallika Phumathon³

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย¹

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์²

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์³

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Sawan Campus¹

Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University²

Faculty of Management Sciences, Nakhon Sawan Rajaphat University³

First/Corresponding, Author's E-mail: raphind@yahoo.com*

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพระสงฆ์กับการเมือง โดยการศึกษาจากเอกสารและการสัมภาษณ์สะท้อนคิด ผลการศึกษาพบว่า พระมหาโชว์ ทสสนีโย (พระสุธีวีรบัณฑิต) เป็นพระสงฆ์รูปหนึ่งในหลายรูปที่โดดเด่นร่วมสมัยในวิถีศาสนา การเมืองและประเด็นสาธารณะทางการเมือง โดยประเด็นสาธารณะที่ท่านเล่าให้ฟัง เช่น การบรรจุพระพุทธรูปเป็นศาสนาประจำชาติ แม้จะไม่ได้ส่งผลเชิงประจักษ์ แต่ก็ได้เห็นบทบาทของพระสงฆ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง การรณรงค์เรียกร้องกระทรวงพระพุทธศาสนา ผลจึงได้มาซึ่งสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ประเด็นเรียกร้องธนาคารพระพุทธศาสนา การคัดค้านเรื่องการไม่บรรจุวิชาพระพุทธศาสนาของกรมวิชาการ ทรัพย์สินที่ดินของวัด การคัดค้านการเรียกร้องของกลุ่มต่างศาสนา ในสิทธิ์บางประการ กรณีคลุมหัวในโรงเรียนวัด เป็นต้น โดยทั้งหมดเป็นบทบาทที่วาดด้วยการเมือง รัฐ ศาสนาของพระมหาโชว์ ทสสนีโย (พระสุธีวีรบัณฑิต) องค์ความรู้ใหม่ คือ การเห็นบทบาทของพระสงฆ์กับการเมืองในกรณีของพระมหาโชว์ ทสสนีโย ซึ่งทำให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการขับเคลื่อนจากรัฐสู่ศาสนาในประเด็นการเมือง เป็นต้น

คำสำคัญ: พระสงฆ์กับการเมือง, พระมหาโชว์ ทสสนีโย, พระสุธีวีรบัณฑิต

Abstract

This academic article aims to study Buddhist monk and politics, using documentary study and interview. The study found that Phramaha Show Dassaniyo (Phrasutivirabandit) is

likely to be one of many monks who has been active in contemporary religious circles, politics, and public political issues. The contemporary public issues what he told about, for example, the enshrinement of Buddhism as the national religion, while not having tangible results, has highlighted the role of monks in politics and their participation. Their campaigns for a Ministry of Buddhism, leading to the establishment of the National Office of Buddhism. In addition, addressed issues such as the demand for a Buddhist Bank, objection to the Department of Academic Affairs' decision not to include Buddhism as a subject in the curriculum, protests over temple land and property, and opposition to the demands of non-religious groups regarding certain rights in case of head coverings in temple schools. All of these demonstrate the political, state, and religious roles of Phramaha Show Dassanīyo (Phrasutivirabandit). The body of knowledge is the recognition of the role of monk in politics, particularly in the case of Phramaha Show Dassanīyo (Phrasutivirabandit) which fostered political participation and driven change from the state to religion in political issues, etc.

Keywords: Monk and Politics, Phramaha Show Dassanīyo, Phrasutivirabandit

บทนำ

เรื่องที่เขียนนี้เป็นการพูดคุยเชิงถามต่อพระสุธีวีรบัณฑิต (โช้ว ทสสนีโย: พ.ศ. 2506-ปัจจุบัน) เมื่อวันพระธัมมัสสวนะ (ขึ้น 8 ค่ำ เดือน 9 ปีเถาะ/24 สิงหาคม 2566) ในลักษณะถามแบบพูดคุยกันธรรมดา แต่เข้มข้นและเต็มไปด้วยสาระที่ท่านอยากเล่า ทั้งการถามด้วยความเป็นผู้ใคร่รู้ และมุ่งตอบข้อสงสัยต่อข้อเท็จจริงบางประการของผู้เขียนเอง ด้วยเหตุผลว่า ท่านยังมีลมหายใจ สอบถามได้ และน่าจะเป็นพระสงฆ์รูปหนึ่งในหลายรูปที่โลดเล่นอยู่ในวิถีสานาและการเมืองที่ขับเคลื่อนต่อสู้ในประเด็นสาธารณะในหลายครั้งที่ผ่านมา เช่น การบรรจุพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ กระทรวงพระพุทธศาสนา แม้ในที่สุดจะได้มาเป็นสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ การเรียกร้องธนาการพระพุทธศาสนา หรือในประเด็นสาธารณะอื่น ๆ เช่น การเรียกร้องเพื่อระงับการที่จะไม่บรรจุหลักสูตรด้านพระพุทธศาสนาให้มีการเรียนการสอนในโรงเรียน (สมัยนายประพัฒน์ เสนาฤทธิ์ เป็นอธิบดีกรมวิชาการ) มีการเรียกร้องคัดค้านจนกระทั่งมีการเปลี่ยนแปลงคำสั่งการจะนำเอาไม้กางเขนมาเป็นสัญลักษณ์แทนราชการ (สมัยนายวิจิตร ศรีสะอ้าน เป็นรัฐมนตรี/พ.ศ. 2549-2551) ฯลฯ (พระสุธีวีรบัณฑิต, 2566) ข้อมูลที่ยกมาเป็นประหนึ่งคำบอกเล่าที่สะท้อนถึงบทบาทเชิงนำที่เกิดขึ้นในขณะที่ท่านเป็นพระมหาโช้ว ทสสนีโย (พ.ศ. 2535-2559) เป็นบทบาทของพระมหาหนุ่มที่มีอุดมคติทางการเมือง การศาสนาในแบบผสมผสาน เป็นการต่อสู้ในเชิงแย้งทวน สู่ถึงการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์กับสังคมในมิติของการเมืองและศาสนาซึ่งผู้เขียนจะได้นำเสนอแบ่งปันต่อไป

ถามว่าทำไมออกไป หรือทำไมต้องเป็นพระมหาโชวี

ด้วยความที่ผู้เขียนคุ้นชินกับเจ้าคุณโชวี จึงนั่งคุยสนทนากับท่านอยู่เป็นประจำในเชิงสัพยอกว่า ทำไมต้องเป็นพระเดชพระคุณในการออกไปเคลื่อนไหวทางการเมืองในแต่ละครั้ง ใครเป็นคนให้ออกไป หรือออกไปอย่างไร ท่านก็ตอบว่า (1) ออกไปเองภายใต้กลไกสนับสนุน เช่น ทีมงานสนับสนุนข้อมูลและนำประเด็นสาธารณะเหล่านี้ออกไปพูดหรือทำให้เป็นข่าว (2) มีผู้ใหญ่กว่าส่งสัญญาณให้มีการเคลื่อนไหวในประเด็นสาธารณะต่าง ๆ เช่น การปฏิรูปกระทรวง ทบวง กรม อันเป็นที่มาของการเสนอขอกระทรวงพระพุทธศาสนา และได้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติมาแทน โดยเกิดขึ้นในช่วงที่พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี โดยเงื่อนไขของการเคลื่อนไหว คือ (1) การเคลื่อนไหวให้สนับสนุนนโยบายรัฐบาลทักษิณ ในขณะที่กำลังปฏิรูปกระทรวง ทบวง กรมเป็นกฎหมายใหม่ จากเดิมเป็น 14 กระทรวง ให้เป็น 20 กระทรวง โดยใช้กลไกเชิงมวลชนประมาณ 11 วัน มีมวลชนสนับสนุนในเหตุการณ์ครั้งนั้นราวประมาณ 1 หมื่น ปิดล้อมรัฐสภาไว้ ทำให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าออกรัฐสภาด้วยความยากลำบาก มีพลตรีอินทรัตน์ ยอดบางเตย (พ.ศ. 2488-ปัจจุบัน) เป็นผู้รับเรื่องในขณะนั้น ส่วนแกนนำมีพระพรหมเมธี วัดสัมพันธวงศ์ พระธรรมกิตติเมธี (เกษม สฤณโตะ: พ.ศ. 2498-ปัจจุบัน) นายสนิท ศรีสำแดง (พ.ศ. 2488-2550) พระมหาโชวี ทสสนีโย (พระสุธีวีรบัณฑิต) กลุ่มแกนนำได้ปรึกษากันในรถตู้ พร้อมกับข้อเสนอมาที่จะต้องตัดสินใจว่า ถ้าไม่ได้ให้กระทรวงพระพุทธศาสนา แต่จะให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติแทน อย่างนี้รับได้ไหม โดยมีผู้บริหารระดับซี 10 จะใช้ตำแหน่งอะไร (เช่น ผู้อำนวยการ ฯลฯ) ผลได้จึงเป็นสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติซึ่งมีใช้กระทรวงฯ (พระสุธีวีรบัณฑิต, 2566) จากข้อมูลนี้เป็นคำบอกเล่า ผู้เขียนฟังแล้วบันทึกไว้เป็นข้อมูลผ่านคำบอกเล่าของท่าน (2) การขับเคลื่อนประเด็นการได้มาของสมเด็จพระสังฆราช มีการเสนอประเด็นเรื่องมาตรา 7 การถวายคืนพระราชอำนาจของพระเจ้าแผ่นดินในการเสนอแต่งตั้งสมเด็จพระสังฆราช เรียกว่าสังฆราชมาตรา 7 โดยนายไพศาล พิขมมงคล (พ.ศ.2490-ปัจจุบัน) วุฒิสมาชิกในขณะนั้น โดยมีหลวงตามหาบัว ญาณสมปนโน (พระธรรมวิสุทธิมงคล: พ.ศ. 2456-2457) เป็นกลไกขับเคลื่อนร่วมสนับสนุน เดิมจะเป็นอาวุโสโดยสมณศักดิ์ จึงมีการคัดค้านต่อประเด็นดังกล่าว แม้ในที่สุด พ.ศ. 2560 กฎหมายพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ได้มีการแก้ไขถึงกลไกการได้มาซึ่งสมเด็จพระสังฆราชให้เป็นไปตามพระราชอัธยาศัยก็ตาม และทำให้เห็นว่าสิ่งที่คัดค้านส่งผลต่อเนื่อง จนกระทั่งมีการได้มาซึ่งผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนสมเด็จพระสังฆราช และสมเด็จพระสังฆราช อันเนื่องด้วยกฎหมาย ถึงการได้มาซึ่งสมเด็จพระสังฆราชดังปรากฏในปัจจุบัน นอกจากนี้ ยังมีประเด็นเรื่องที่ดินของศาสนสมบัติกลางของพระพุทธศาสนาและคณะสงฆ์ที่ว่าด้วยเรื่องสิทธิประโยชน์และการใช้ประโยชน์ เป็นต้น

ภาพ 1 พระมหาโชว์ ทสสนีโย กับบทบาทของการแย้งย้อนต่อประเด็นทางศาสนา และการเมืองในช่วงที่ผ่านมา (เนชั่นทีวี, 2559ก)

ทั้งหมดเป็นชีวิตของท่านซึ่ง (1) เป็นบาทบาทการต่อสู้ (2) ชีวิตต้องไปอยู่กับความเสี่ยงการเผชิญหน้า การปะทะเพื่อชัยชนะหรือขัดแย้งกับฝ่ายตรงกันข้าม (3) การต่อสู้เพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมให้แก่คณะสงฆ์ (4) การขึ้นโรงขึ้นศาล จนกระทั่งนำไปสู่การเสียโอกาส เช่น สมณศักดิ์ชั้นยศ (5) การขึ้นโรงขึ้นศาลเป็นคดี ความ ข้อพิพาทในทางศาล โดยทั้งหมดเป็นสถานภาพชีวิตของนักสู้ หรือหัวหม่ทะลวงฟันที่ชื่อพระมหาโชว์ ทสสนีโย ซึ่งเป็นภาพตัดของพระสงฆ์ในวัยอายุ 60 ปีกว่าในปัจจุบันที่ร่ำศึกต่อสู้มานาน ทำให้เห็นว่า ท่านเป็น พระสงฆ์เพียงไม่กี่รูปที่ดิ้นรนต่อสู้กับงานพระศาสนาในเชิงสัญญา โดยเหตุการณ์ที่ผู้เขียนร่วมกับท่านใน 2 สถานการณ์ คือ (1) เหตุการณ์ที่มีการเจรจาไกลเกลี่ยประเด็นการขอสิทธิในเชิงพื้นที่กรณีโรงเรียน วัดหนองจอก กรุงเทพฯ ในประเด็นการคลุมอัญญาบในโรงเรียน แต่ใช้พื้นที่กลางที่มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งมีคน ร่วมสองฝั่ง แต่การพูดคุยไม่มีบทสรุป เพราะทั้ง 2 เหตุการณ์เป็นการคุยกันบนฐานความเชื่อและความต้องการ ที่ต่างกัน นั้นหมายความว่า ไม่มีบทสรุป จึงแยกและเลิกรากันไป ผู้เขียนอยู่ในเหตุการณ์ด้วยก็เป็นไปด้วยความ ตึงเครียดและการชิงไหวเพื่อชัยชนะหรือการรุกคืบเพื่อแต้มต่อ (2) เหตุการณ์ชุมชนเพื่อการกระตุ้นให้ได้มาซึ่ง สังฆราช พื้นที่พุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560 แม้ผลจะเกิดขึ้นมีการยอมถอย แต่เหตุการณ์เกิดขึ้นจนกลายเป็นภาพข่าวและสิ้นสุดในช่วง 1 วัน ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ผู้เขียนไปมีส่วนร่วม โดยตรง ส่วนเหตุการณ์อื่นไปในฐานะผู้สังเกตการณ์แบบเดินผ่าน แต่เป็นบทบาทหน้าที่เกิดขึ้นกับชีวิตของท่าน ในขณะนั้น

เรื่องที่ทำเป็นเพียงแคคิดหวัง แม้ไม่ได้ผลเป็นบทสรุป

ประเด็นสาธารณะที่พระสุธีวีรบัณฑิตหรือเจ้าคุณโชว์ ตามกรอบการแต่งเรื่องหรือสร้างชื่อเรื่องได้ข้อสรุปว่า ท่านเป็นพระสงฆ์ที่พูดประเด็นสาธารณะ ท่านได้ขับเคลื่อนจนกระทั่งขับเคลื่อนและใช้การขับเคลื่อน ทำให้เกิดผลในทางปฏิบัติ จนกระทั่งกลายเป็นส่วนสำคัญทำให้เกิดประเด็นสาธารณะนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดกลไก ขับเคลื่อนเชิงปฏิบัติของกลุ่มชาวไทยพุทธที่ได้ประโยชน์จากประเด็นสาธารณะเหล่านี้ ผู้เขียนได้ทวนสอบผ่านการสัมภาษณ์และพูดคุยระหว่างอุทัย มณี (ม.ป.ป.) นักสื่อสารมวลชนกับ พระสุธีวีรบัณฑิต และหยิบมาบางประเด็นเพื่อสะท้อนคิดร่วมกับคำสัมภาษณ์ของท่าน

ในประวัติศาสตร์ชาติไทยพระสงฆ์เข้ามาเกี่ยวข้องกับการเมืองหลายครั้งหลายรูปแบบ บางรูปถูกการเมืองเล่นงาน บางรูปเข้าไปพัวพันกับการเมืองเอง หลังปี 2500 มาแล้ว เช่น พระพิมลธรรม (อาจ อาสภเถร) ถูกการเมืองในคณะสงฆ์และการเมืองจากภายนอกในยุคเผด็จการสั่งให้ถอดจีวรพระกิตติวุฑโฒ เจ้าของวลี “ฆ่าคอมมิวนิสต์ไม่บาป” ถูกฝ่ายขวา อันได้แก่ นวพล กลุ่มกระหิงแดงในสมัยนั้นนำไปใช้เป็นวาทกรรมโจมตีฝ่ายซ้าย และยุยงให้คนไทยเกลียดชังนิสิตนักศึกษาที่ชุมนุมต่อต้านการกลับเข้าประเทศของจอมพลถนอม กิตติขจร ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์นำไปสู่การสังหารหมู่ในเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519

ในยุคความขัดแย้งระหว่างสี่เส้าคงไม่มีใครไม่รู้จักพระมหาโชวี ทสฺสนิโย หรือ พระสุธีวีรบัณฑิต พระสงฆ์นักกิจกรรมที่มีประวัติเกี่ยวข้องกับการเมือง จนได้รับฉายาว่า พระจิ๋วแดง เจ้าคุณโชวีเป็นพระนักพูด นักคิด นักปาฐกถา จัดเป็นพระสงฆ์นักกิจกรรมหัวก้าวหน้าที่ดำเนินกิจกรรมทางศาสนาในลักษณะของการเรียกร้องกฎหมายดำเนินกิจกรรมทางศาสนาในหลายกรณีโดยเฉพาะประเด็นการเรียกร้องพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ การเรียกร้องกระทรวงพระพุทธศาสนา จนเป็นที่มาของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และอีกหลายเรื่องที่ชาวพุทธและพระสงฆ์เองยังไม่รู้ว่า บางเรื่องที่คุณะสงฆ์มีเขียนเป็นสุข กินหลับนอนสบายอยู่ที่นี่ เป็นเพราะผลงานเจ้าคุณโชวีที่เสียสละอุทิศความสุขส่วนตัว อันเลี้ยงต่อติดการติดคุกหลายเพลา

จากประเด็นของการพูดคุยสิ่งหนึ่งที่หนึ่งผู้เขียนเคยสนทนากับท่าน การต่อสู้ของท่านนัยหนึ่งเป็นบทบาทนัยหนึ่งเป็นวิถีแห่งนักบวชผู้ปกครองความถูกต้อง อีกนัยหนึ่งเป็นความภาคภูมิใจของตัวท่านเองต่อความสำเร็จหรือผลสำเร็จที่เกิดขึ้น ดังประโยคที่ท่านพูดกับผู้เขียนว่า ไปเรียกร้องกระทรวงพระพุทธศาสนา แต่ได้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติมาแทน (พระสุธีวีรบัณฑิต, 2566) ซึ่งประสานเป็นเรื่องเดียวกันกับข้อมูลของอุทัย มณี ที่เขียนถึงท่านประหนึ่งว่า เป็นเกียรติบัตรแห่งความสำเร็จในชีวิตที่ผ่านมา

“...อาตมาเริ่มเข้าสู่การเมืองโดยการเรียกร้องเพื่อพระพุทธศาสนามาตั้งแต่ปี 2544 ยุคคุณทักษิณ ชินวัตร ทั้งเรื่องการศึกษาที่นำคนต่างศาสนามาปฏิรูปการเรียนการสอน ศาสนาพุทธในโรงเรียน ทั้งเรื่องคุณทักษิณจะนำที่ดินวัดร้างแปลงเป็นทุน เรียกร้องให้ตั้งกระทรวงพุทธ แต่ได้แค่สำนักพุทธฯ เรียกร้อง สู้มาทุกรัฐบาล...สมัยประเทศมีสี่เส้า วิฑู โทรทัคน์ ฝ่ายพันธมิตร อาตมาก็เคยไปจัดอยู่ 3-4 ปี, ที่วีเอเซียอัทเดท อาตมาก็จัดอยู่หลายปี กลุ่มไหนอาตมาเห็นว่า มีความชอบธรรม ถูกต้อง ยึดกฎหมาย อาตมายืนอยู่ตรงจุดนั้น อาตมามีไฉลิวลือชินวัตรหรือสนธิ ลิ้มทองกุล นี่คือ อาตมา อาตมาต่อสู้เพื่อคณะสงฆ์ ต่อสู้เพื่อพระพุทธศาสนาและความถูกต้อง ความยุติธรรม แม้กระทั่งเรื่องเกี่ยวข้องกับต่างศาสนามาใช้ศัพท์ทางพุทธศาสนา อันนี้ไปเรียกร้องเข้าไปหาถึงผู้นำศาสนาสูงสุดองค์กรของเขาเลย

เพราะเขาใช้ศัพท์ทางพุทธศาสนาเรา ใช้รูปแบบพิธีกรรมแบบเรา ทำให้ศาสนิกชนลับสนมัยคุณทักษิณ นี่เราไปจุดคงค้อยู่หน้ารัฐสภาหลายรอบ” (อุทัย มณี, ม.ป.ป.)

ในส่วนวิถีแห่งการต่อสู้ด้วยความที่ท่านเป็นนักพูด นักบรรยายท่านเคยเล่าให้ฟังว่า ระหว่างเรียน เมื่อไม่มีการบรรยายหรือการเรียนการสอน การจับไม้คัมมาพูดประเด็นทางการเมืองหรือการแสดงทัศนคติเชิงย้อนแย้ง ประหนึ่งเป็นเวทีของการฝึกวิถีแห่งนักสู้ที่ปรากฏในยุคที่ท่านกำลังศึกษาในระดับปริญญาของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เจ้าคุณโชวีเริ่มสนใจการเมืองและลงสู่ริมถนน ต่อสู้เพื่อพุทธศาสนา ต่อสู้เพื่อความถูกต้อง มาตั้งแต่เมื่อไร เริ่มต่อสู้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 ตั้งแต่การปฏิรูปการศึกษา คือ การปฏิรูปการศึกษา รัฐบาลตั้งคณะกรรมการมา 9 คน แต่คนที่ไปเป็นพุทธและมีหัวใจเป็นพุทธแท้ ๆ ไม่มีกี่คน เอาคนต่างศาสนาไปปฏิรูปการเรียนการสอนพุทธศาสนา และข้าจะถอดการเรียนการสอนพุทธศาสนาในโรงเรียนออก อาตมาและคณะไล่บี้หลายเวที ก็ไปหาอธิบดีกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ไปซัดกันหลายรอบ จนคุณลลิตกร มณีรินทร์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ต้องวิ่งเข้ามาหาที่มหาจุฬาฯ ไปไม่เป็น จนเป็นที่มาของการผลิตและออกหนังสือหลักสูตรการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาในโรงเรียนปัจจุบันนี้ เพราะเราต่อสู้ตรงนั้นมา เมื่อวิ่งเข้ามาก็ไปหาพระธรรมโกศาจารย์ (ปัจจุบัน คือ พระพรหมบัณฑิต อธิการบดี มจร) อธิการบดีมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอให้ตั้งคณะกรรมการร่างหลักสูตรการเรียนการสอนพุทธศาสนาในโรงเรียน อันนี้เป็นส่วนหนึ่งที่เรารู้กันมา คือ ไล่บี้มาจากข้างนอกแล้วตอนเข้ามาหาเรา ซึ่งเรื่องนี้ก็จบลงด้วยดี คือ มีการปฏิรูปการเรียนการสอนพุทธศาสนาในโรงเรียน อันนี้เป็นจุดเริ่มต้นที่อาตมาเข้ามาเกี่ยวข้องกับ การเรียกร้องเพื่อพระพุทธศาสนา (อุทัย มณี, ม.ป.ป.)

ประเด็นการเรียกร้องในหลายประเด็นตามที่กล่าวมา เรื่องหลักสูตรพระพุทธศาสนาในสถานศึกษา กลายเป็นประเด็นเหมือนการสร้างงานให้กับมหาวิทยาลัย ด้วยการถูกหยิบมาเป็นประเด็นสาธารณะและนำไปสู่การสร้างคณะทำงาน นายหนึ่งเรียกร้องเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง นายหนึ่งเพื่อเป็นวิถีและเส้นทางของการต่อสู้ จนกระทั่งได้ผลเป็นหลักสูตรพระพุทธศาสนาในสถานศึกษาแม้ในที่สุดจะมีการปรับและเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ของช่วงเวลาก็ตาม

อุทัย มณี ถาม: อันนี้เป็นจุดเริ่มต้นให้เจ้าคุณโชวีเข้ามาเกี่ยวข้องกับนักการเมือง นโยบายภาครัฐ

เจ้าคุณโชวี ตอบ: อันนี้เรียกร้องเพื่อความถูกต้องในเรื่องการปฏิรูปการเรียนการสอนพุทธศาสนาในโรงเรียน ต่อจากนั้น เราก็เป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการการมีส่วนร่วมของ

วุฒิสภา เป็น 7-8 ปี อาตมาทำเป็น 100 กว่าเรื่อง ซึ่งเราเป็นผู้อยู่เบื้องหลังการกำหนดการประชุม แต่คนเซ็น คือ ประธานวุฒิสภา เช่น กรณีวัดกุ้ จังหวัดนนทบุรี ทะเลาะกันจะต้องเรียกใครมาชี้แจง มาไกล่เกลี่ย เราเป็นผู้กำหนดและชี้เป้าทั้งนั้น เรื่องคนต่างศาสนา เรื่องคนในสำนักงานพุทธไปหาผลประโยชน์จากการเช่าที่ดินวัด ศาสนสมบัติกลางหรือแม้แต่การเอาพระพุทธรูปออกไปจากกระทรวงมหาดไทย สมัยหนึ่งที่มีคนต่างศาสนาเป็นเสนาบดีกระทรวงเราก็ต่อสู้กันมาแบบนี้ คือ เอามาคุยกันในกรณีการ มาไกล่เกลี่ย เรียกร้องความเป็นธรรม ความยุติธรรมในฐานะชาวพุทธ (อุทัย มณี, ม.ป.ป.)

หากดูบทบาทของท่านจึงเหมือนยาสามัญประจำบ้านที่มีไว้เพื่อเป็นกระบอกเสียงหรือกลไกในการสะท้อนคิดเห็นต่างหรือเห็นสนับสนุน แต่สาระสำคัญ คือ ใช้ได้ หรือบอกให้ดำเนินการได้ เรียกว่า กดปุ่มติดอย่างต่อเนื่อง ด้วยความที่ผู้เขียนแม้ไม่ได้สนใจประเด็นการเมืองกับพระสงฆ์นัก แต่ดูในฐานะที่เป็นปรากฏการณ์ทางศาสนาและสังคมโดยมีพระมหาโชว์ ทสสนิโย เป็นหัวหมในการขับเคลื่อนหลายเรื่องเห็นด้วยแต่ไม่สนับสนุนท่าทีแสดงออก หลายเรื่องไม่เห็นด้วยและทำให้เสียรังวัด แต่ทั้งหมดเป็นความคิดเห็นส่วนตัว ไม่ใช่ความเป็นจริงหรือข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นแต่อย่างใด

อุทัย มณี ถาม: ในสังคมไทย มันมีชาวพุทธกลุ่มหนึ่งมองว่าพระสงฆ์ ต้องอยู่ในกรอบพระธรรมวินัย กฎหมายบ้านเมือง มติมหาเถรสมาคม คือ ห้ามยุ่งกับการเมือง ทำไมเจ้าคุณโชว์ จึงละเมิดกรอบเหล่านี้หมดเลย

เจ้าคุณโชว์ ตอบ: คือ หากเราไม่พูด ไม่ชี้แจง ไม่ออกมา ศาสนาพุทธในไทยจะไม่เหลือ ตอนนี้อย่างพุทธลองคิดสิว่า เราเจอกับอะไรบ้างลองคิดให้ดี ลองทบทวนให้ดี แล้วถามจริง ๆ สิ่งที่ทำมาทำ แล้วบอกว่า เป็นการเมือง ห้ามการเมือง สิ่งที่ทำมาทำมันอิงหรือผิดพระธรรมวินัยข้อไหน แล้วที่ว่า เป็นมติมหาเถรสมาคมนี้ มันเป็นกฎหมายอะไร มีคนเคยเห็นใส่ใจบ้างไหม ตอนนี้อย่างสงฆ์ไทยเจอหลายเรื่อง ทั้งเรื่องที่เกิดจากภายในและเรื่องที่เกิดจากภายนอก โดยเฉพาะภายนอกต่างศาสนา เราเคยคิดบ้างไหมว่า ทำไมนับวันรูกหนักขึ้นเรื่อย ๆ เรามีเฉพาะ พ.ร.บ.สงฆ์ ฉบับเดียว แต่ต่างศาสนาบางศาสนามีหลายฉบับ (อุทัย มณี, ม.ป.ป.)

ท่าทีของเจ้าคุณโชว์กับการแสดงออกต่อสาธารณะ อาจมีผู้ตั้งคำถามว่า เป็นพระออกไปทำหรือดำเนินการได้อย่างไร หรือขับเคลื่อนได้อย่างไร

เมื่อมีปัญหาพระสงฆ์และศาสนาพุทธถูกลบหลู่ รังแกและเบียดจากการเมือง คนนอกศาสนาหรือผู้ที่ไม่ถึงการณ์ จะมีพระภิกษุรูปหนึ่งอยู่แถวหน้าออกมาเผชิญหน้าเสมอ ท่านผู้นั้นเมื่อเอ่ยชื่อย่อมเป็นที่รู้จักมักคุ้น คือ ดร.พระมหาโชว์ ทสสนิโย

รองผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการสังคม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (มจร) ศิษย์สำนักวัดชนะสงคราม (สมาน สุดโต, 2553)

ทั้งหมดเป็นคำอธิบายที่ไม่มีคำตอบหรือต้องตอบ แต่เป็นประเด็นสาธารณะที่ถูกนำเสนอเป็นภาพของบทบาทเชิงบุคคลหรือหมู่คณะที่นำไปสู่การกระทบกระทั่งหรือส่งผลเป็นการตั้งคำถามว่า เหมาะแก่พระสงฆ์หรือสมณสาธุหรือไม่ แต่ทั้งอาจมีคำตอบในกลุ่มของผู้สนับสนุนว่า ทำได้ ในส่วนเห็นต่างก็คำทอไม่เห็นด้วยจนกระทั่งกลายเป็นการตีโต้ เห็นต่าง โต้แย้ง ไม่ส่งเสริมให้กระทำหรือดำเนินการใด ๆ ได้ แต่ในภาพรวมคือบทบาทหรือสิ่งที่เป็นการขับเคลื่อนของพระมหาโชวี ทสฺสนีโย และคณะในมิติของพระสงฆ์กับการเมืองในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมา (พ.ศ. 2544- 2562)

ภาพ 2 ภาพของการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์และชาวพุทธที่พระสุธีวีรบัณฑิตมีส่วนร่วมและเป็นแกนนำในเหตุการณ์นั้น (เนชั่นทีวี, 2559ข)

ประเด็นวิเคราะห์

บทบาทของพระมหาโชวี ทสฺสนีโย (พระสุธีวีรบัณฑิต) เป็นการขับเคลื่อนต่อสู้ในประเด็นสาธารณะทางการเมือง การศาสนาและประเด็นที่เนื่องด้วยความขัดกันทางการบริหาร เช่น

(ก) การร้องเรียนพุทธะอิสระ ดังปรากฏภาพข่าว “สนพ.ร้องเจ้าคณะแขวงบางกะปิ-วังทองหลาง ลี้ก ‘พุทธะอิสระ’ ระบุมีพฤติกรรมนำมือบ-ตบทรัพย์ เข้าข่ายต้องอาบัติปาราชิก” (คมชัดลึก, 2558) ในฐานะที่เป็นคู่ขัดแย้งฝ่ายพระระหว่างสื่อเหลืองกับสื่อแดงภายใต้สถานการณ์สีเสื้อ จนนำไปสู่การฟ้องร้องตามกระบวนการทางศาลข้อหาหมิ่นประมาท แต่ในที่สุดศาลจะตัดสินให้ชนะคดีความตามคำพิพากษาคดีดำ อ.985/58 (มติชนออนไลน์, 2559) การโต้แย้งในประเด็นการได้มาซึ่งสมเด็จพะสังฆราชและพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ดังปรากฏภาพข่าวที่ว่า “มือบพระไล่อดีตทหาร ปีบตั้ง ‘สมเด็จช่วง’ สังฆราช บรรจุ ‘พุทธศาสนา’ ใน รธน.” โดยเป็นเหตุการณ์ชุมนุมของพระสงฆ์มากที่พุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559 (MGR Online, 2559) การเคลื่อนไหวทางการเมืองและการศาสนาที่เนื่องด้วยกันทั้งประเด็นทางศาสนากรณีของวัดหนองจอกกับประเด็นศาสนิกต่างศาสนา (พระครูบวรภิกษุญาณ (อนันต์ วรปญโญ) และคณะ, 2561)

(ข) กรณีประเด็นการปกป้องพระพุทธศาสนาต่อการตีความว่าด้วยเรื่องภาพที่เป็นแนวส่อเสียดพระพุทธศาสนาว่าด้วยภิกษุสันดานกา (ทวิวัฒน์ ปุณฺธิกรวัฒน์, 2550) หรือเรื่องอื่นหลายกรณีหรือเหตุการณ์

แต่ทั้งหมดเป็นความเคลื่อนไหวภายใต้ประเด็นการเมืองและการศาสนา ทำให้ภาพความเคลื่อนไหวออกมาเป็น พระสงฆ์กับการเมืองเสียมากกว่า ด้วยเหตุผลว่า การขึ้นไปปราศรัยกับกลุ่มการเมืองหรือการไปร่วมรายการ โทรทัศน์ของกลุ่มทำให้เกิดความย้อนแย้งในความเคลื่อนไหว ดังกรณีของสุรพศ ทวีศักดิ์ (2554) ที่มีท่าทีสงสัย แข็งแข็งว่า พระสงฆ์ไทยมีพฤติกรรมย้อนแย้งกับการเคลื่อนไหวทางการเมือง ทั้งที่ตนเองเป็นคนภายใต้กลไก แห่งรัฐ แต่มาประท้วงหรือแย้งรัฐ ซึ่งอาจมองได้เป็นกรณีเทียบเคียงว่า พระเป็นส่วนหนึ่งของระบบ แต่ในเวลา เดียวกันก็ประท้วงระบบเสียเอง ซึ่งประเด็นนี้เป็นเรื่องของมุมมองและการตีความตามแต่จะเห็นเหมาะสม ตามที่ปรากฏ

ภาพของพระมหาโชวี ทสสนิโย (พระสุธีวีรบัณฑิต) จึงเป็นภาพลักษณะของพระสงฆ์กับมิติเนื่องด้วย การเมืองและศาสนา โดยในงานศึกษาของพระมหาหรรษา ธมฺมหาโส (2557) ที่เสนอประเด็นคิดไว้ในงานวิจัย ว่า แนวโน้มบทบาทพระสงฆ์กับการเมืองไทยในสองทศวรรษหน้า ที่เสนอไว้ว่า

ในปัจจุบันและอนาคตนั้น การดำเนินกิจการทางการเมืองของพระสงฆ์โดยการชุมนุมเพื่อ ประท้วงนักการเมืองหรือรัฐนั้น แม้ว่าประเพณีในสังคมไทย พระธรรมวินัยและกฎหมายรัฐธรรมนูญ จะเปิดพื้นที่ให้ (ก) พระสงฆ์สามารถดำเนินการประกาศคว่ำบาตรด้วยมติของสงฆ์ ทั้งระดับหมู่บ้าน จนถึงระดับประเทศต่อกลุ่มบุคคลที่กระทำผิดต่อพระพุทธศาสนา (ข) คว่ำบาตรต่อรัฐหรือนักการเมือง ที่ดำเนินนโยบายกระทบต่อวิถีชีวิตของพลเมืองและวิถีธรรมของชุมชน สังคมและศาสนาเพื่อรักษา ผลประโยชน์และวัฒนธรรมอันดีงามของสังคมไทย แต่พระสงฆ์ควรระมัดระวังท่าทีการแสดงออกทาง ภาย วาจาและใจ เพราะอาจจะส่งผลกระทบต่อความอยู่รอดพระพุทธศาสนาในรูปขององค์กรในระยะสั้นและ ระยะยาว โดยดำเนินการประท้วงภายใต้เกณฑ์ชีวิตใน 3 ประเด็น คือ (1) แนวคิด (Concept) (2) เนื้อหา (Content) และ (3) บริบท (Context)

สำหรับแนวโน้มบทบาทพระสงฆ์กับสิทธิการเลือกตั้งในอนาคตขึ้นอยู่กับตัวแปร 3 ประการ คือ (1) การดำเนินนโยบายของรัฐต่อพระพุทธศาสนาที่ขาดความเข้าใจและไม่สนับสนุนพระพุทธศาสนา อย่างจริงจัง แม้ว่าประชาชนส่วนใหญ่ของสังคมไทยจะนับถือพระพุทธศาสนาก็ตาม (2) การขาดการ ตระหนักของนักการเมืองต่อชะตากรรมของพระพุทธศาสนา ทั้งในเชิงพหุวัฒนธรรมและนิตินัย (3) การ ดำเนินนโยบายของศาสนิกและศาสนาอื่น ๆ ที่กระทบต่อความรู้สึกของพุทธศาสนิกชนหรือการไม่ สามารถที่ป้องกันมิให้ศาสนาหรือศาสนิกของศาสนาอื่น ๆ ทำร้ายหรือกระทำการที่บั่นทอน พระพุทธศาสนาในลักษณะต่าง ๆ

ภาพ 3 ภาพของการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์และชาวพุทธที่พระสุธีวีรบัณฑิต มีส่วนร่วมและเป็นแกนนำในเหตุการณ์นั้น (MGR Online, 2559)

จากภาพรวมสะท้อนให้เห็นว่า พระมหาโชวี ทสสนีโย เป็นพระภิกษุรูปหนึ่งในนามคณะสงฆ์ไทยที่ออกมาเป็นหัวหมู่ทะลวงฟันที่ทำหน้าที่เป็นตัวหลักออกหน้า เป็นปากเสียงตัวแทนคณะสงฆ์ในการออกไปพูดในประเด็นสาธารณะที่คณะสงฆ์เองคิด แต่ไม่กล้าพูดหรือสะท้อนสภาพปัญหาบางประการในแวดวงสงฆ์ แวดวงศาสนาที่ต้องการคำตอบในเชิงของการแก้ปัญหาหรือการตัดสินใจเชิงระบบ เช่น การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา (พระสุธีวีรบัณฑิต และคณะ, 2559) หรือในประเด็นรัฐกับศาสนา: ศีลธรรม อำนาจและอิสรภาพ ความขัดกันภายใต้ความเป็นอื่น ความรุนแรงจากรัฐสู่ศาสนา (พระสุธีวีรบัณฑิต และคณะ, 2561) หรือประเด็นการเมืองเรื่องพระพุทธรูป (พระสุธีวีรบัณฑิต และคณะ, 2560) และประเด็นสาธารณะอื่น ๆ แม้บางประเด็นจะไม่ได้รับการใส่ใจหรือหยิบมาเป็นปัญหาเหมือนที่ต้องการ แต่ทั้งหมดก็ได้ถูกกล่าวถึงหรืออ้างอิงถึง และ/หรือประเด็นทางการเมืองที่เนื่องด้วยสงฆ์กับการมีส่วนร่วม ดังกรณีที่พระมหานรินทร์ นรินโท ป.ธ. 9 แห่งวัดไทยลาสเวกัส เจ้าของเว็บไซต์ Alittlebuddha ที่วิพากษ์อย่างตรงไปตรงมาในประเด็นศาสนา และการบริหารกิจการพระพุทธศาสนา แต่ไม่ทราบด้วยเหตุผลโลก กระทั่งปัจจุบัน (พ.ศ. 2567) กลับเงียบไป ประหนึ่งไม่มีตัวตนอยู่ในสารบบไปได้ แต่บทบาทดังกล่าวคณะสงฆ์ส่วนใหญ่สนับสนุนประหนึ่งเป็นปากเป็นเสียงแก่คณะสงฆ์ หรืออย่างกรณีท่านพระมหาอภิชาติ ปุณณจนโท ป.ธ. 7 แห่งวัดเบญจมบพิตร กับการตีได้กลุ่มต่างศาสนา จนกระทั่งเป็นภัยคุกคามถูกให้ลาสิกขาและเงียบหายไป แม้ข้อมูลล่าสุดว่า ไปรับราชการทหารก็ตาม หรืออย่างกรณีอดีตพระมหาไพโรวัลย์ วรณฺโณ ป.ธ. 9 (แพริ่ ไพโรวัลย์ วรณฺบุตร ในปัจจุบัน) และพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต (สมปอง ดีไธสง ปัจจุบัน) ซึ่งอาจเกี่ยวเนื่องกับการเมืองกลาง ๆ จนเป็นประเด็นข้อพิพาททางสื่อและสังคม แต่ก็ต้องลาสิกขาไปด้วยกระแสของการเปลี่ยนผ่านหรือประเด็นของการถูกกล่าวหาและโจมตี อาจใช้คำว่า แรงปะทะหรือแรงเสียดยังไม่เพียงพอ หรือวุฒิภาวะในการเผชิญหน้าแบบปะทะ ยังไม่เข้มแข็งเพียงพอ การตัดช่องน้อยด้วยการลาเพศจึงเป็นทางออกจากข้อพิพาทดังกล่าว

เรื่องที่ทำของพระมหาโชว์ ทสฺสนีโย ในนามพระสงฆ์กับการเมือง

การเรียกร้องในประเด็นสาธารณหลายเรื่อง เช่น (1) การบรรจุพระพุทธรูปศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ (2) การขับเคลื่อนผ่านประเด็นสาธารณะทางศาสนา กรณีธนาคารพระพุทธรูปศาสนา กระทรวงพระพุทธรูปศาสนา สู่การได้มาซึ่งสำนักงานพระพุทธรูปศาสนาแห่งชาติหรือประเด็นสาธารณะอื่น ๆ ที่เนื่องด้วยการขับเคลื่อนในนามศาสนาและการเมือง เมื่อมองกลับไปประเด็นพระสงฆ์กับการเมือง ย่อมเป็นสิ่งที่ปฏิเสธไม่ได้ว่า พระมหาโชว์ ทสฺสนีโย (พระสุธีวีรบัณฑิต) เป็นหนึ่งในจำนวนนั้น และในจำนวนเหล่านั้นต้องมีท่านเป็นอันดับต้นของประเทศนี้ที่เรียกว่า พระสงฆ์กับการเมือง ดังที่ปรากฏในงานวิจัยหรือมีผู้ศึกษาไว้ ไม่ว่าจะเรื่องใดจะต้องมีท่านเป็นจักรกลหนึ่งของการขับเคลื่อน ทั้งในงานของพระมหาพรหม ธรรมมหาโส (2557) งานของสุรพศ ทวีศักดิ์ (2554) หรือในงานของพระปลัดระพิน พุทธิสารโ (2567) ที่เขียนเกี่ยวกับประเด็นพระสงฆ์กับการเมือง จะเห็นฉากทัศน์ที่เนื่องด้วยพระมหาโชว์ ทสฺสนีโย มีลักษณะร่วมหลายประการเหมือนผู้เขียน เช่น การเป็นพระภิกษุและทำงานในหน่วยงานเดียวกัน ฯลฯ ฉากทัศน์เหล่านี้ทำให้เห็นว่า ท่านเป็นต้นเค้าที่ไม่แตกต่าง แต่ทั้งหมดสรุปเป็นประหนึ่งว่า ท่านเป็น “ม้าใช้” เป็น “หัวหมูทะเลงฟัน” รวมถึง “โคถึก” ที่ไม่ได้รับการปูนบำเหน็จนัก ผู้เขียนเคยถามท่านว่า เวลาไปขึ้นโรงขึ้นศาลใครจ่าย หรือเวลาประกันตัวใครจ่าย คำตอบ คือ จ่ายเอง (บ้าง) หรือเวลาที่ท่านล้มหมอนนอนสือหรืออาพาธ ดังกรณีที่ต้องไปผ่าตัดที่โรงพยาบาลศิริราชแล้วต้องนอนที่โรงพยาบาลเป็นแรมเดือน รวมทั้งคนดูแลก็ต้องเป็นพี่น้อง ค่ารักษาพยาบาล อาจมีการหยิบบ้างตามเวลาที่เหมาะสม แต่ก็เป็นผลตอบแทนที่น้อยเมื่อเทียบกับงานที่ท่านทำ ดังนั้น นักรบในสมรภูมิต่างอย่างท่านควรเป็นอย่างไร คงไม่มีคำตอบ แต่อย่างน้อยในทัศนะผู้เขียนก็เห็นว่า ได้ไม่คุ้มเสีย แม้ผลงานที่ได้รับกลับมาจากการขับเคลื่อน อาจใช้คำว่า ไม่ได้เกิดขึ้นจากท่านคนเดียวโดด ๆ แต่อย่างน้อยก็เห็นว่า มีผู้กล้า (วีระ) ที่ผสมรวมกับความเป็นนักการศึกษา (บัณฑิต) หรือคำว่า สุธี (ปราชัญญคิดแล้วทำ) แต่ก็สะท้อนให้เห็นว่า ทั้งหมดเป็นเส้นทางเดินทางของท่าน การบันทึกไม่ได้ต้องการบอกว่า ท่านทำถูกหรือผิด เพราะบางเรื่องเป็นเอกสิทธิ์ของท่านในเชิงอุดมคติทางการเมืองและการเมืองที่จะแสดงออกภายใต้ความคิดความเห็นของท่าน และผลที่เกิดขึ้นก็เป็นผลเชิงปัจเจกกับท่าน ดังกรณีที่คุณเขียนเคยไปร่วมในเหตุการณ์การชุมนุม แต่ให้บังเอิญมากกว่า เพราะไม่ได้ไปด้วยในฐานะนักต่อสู้เช่นท่าน แต่ผู้เขียนไปในฐานะตกกะไคพลอยใจ เพราะวันนั้นเป็นวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559 ผู้เขียนไปสอนนิสิตสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธของหน่วยวิทยบริการจังหวัดเพชรบุรี วัดพระรูป (ปัจจุบันวิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี) ตอนขากลับ ขออาศัยติดรถกลับมาพร้อมกับท่าน แต่ไม่ทราบว่าคุณมีการกิจต่อที่ใด จึงได้แต่ถือยามตามกันให้ท่าน และถึงปลายทางบริเวณพุทธมณฑล เป็นเหตุการณ์ชุมนุมแสดงความคิดเห็นทางการเมืองและศาสนา และท่านก็ขึ้นเวทีการปราศรัย ส่วนผู้เขียนก็ได้แต่ส่งยิ้มให้ท่านและเดินไปอยู่ด้านหลังเวทีเรียกว่า อยู่ในเหตุการณ์ทุกอย่าง แต่ต่างกันเพียงว่า มีฉากกั้นอยู่ด้านหลัง ลงเวทีผู้เขียนรับยิ้มและกลับมาพร้อมกับท่าน และมาแยกที่ปลายทางเมื่อถึงกรุงเทพฯ ท่านกลับวัดศรีสุदारาม ผู้เขียนกลับวัดบึงทองหลาง ต่อมาท่านโดนหมายเรียก ส่วนผู้เขียนก็ใช้ชีวิตปกติเป็นเพียงผู้เคยร่วมในเหตุการณ์ ดังนั้น คำว่า เส้นบาง ๆ หรือฉากบาง ๆ เป็นจุดตัดแยกระหว่างคดีความกับผู้กล้าที่ท่านได้รับ ดังนั้น บันทึกนี้จึงเป็นประหนึ่งสะท้อนคิดต่อเหตุการณ์และทางเดินของชีวิตท่านจากมุมมองของผู้เขียน ส่วน

จะเป็นเรื่องการเมือง การศาสนาและวิถีชีวิต ท่านสามารถสืบค้นได้ตามอรรถาจารย์ ในบทบาทพระสงฆ์กับการเมืองผ่านมิติของพระมหาโชวี ทสสนีโย (พระสุธีวีรบัณฑิต, 2566)

ที่	ประเด็นสาธารณะ/เรื่องที่ขับเคลื่อน	ผลกระทบ	ผลเชิงประจักษ์
1	การบรรจุพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ	โต้แย้งสาธารณะ	ไม่เกิดผลเชิงประจักษ์
2	การจัดตั้งธนาคารพระพุทธศาสนา	เกิดประเด็นโต้แย้งสาธารณะ	ผ่านคณะกรรมการธิการ
3	การจัดตั้งกระทรวงพระพุทธศาสนา	เกิดประเด็นโต้แย้งสาธารณะ	สนง. พระพุทธศาสนา
4	การกำหนดตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	ประเด็นถกเถียง	เป็นไปตามที่กำหนด
5	การปรับเปลี่ยนอายุหนังสือเดินทางสำหรับพระภิกษุ	ประเด็นถกเถียง	จาก 2 ปี เป็น 5 ปี
5	สำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด	ยื่นข้อเสนอ / มติมหาเถรสมาคม	เกิดสำนักปฏิบัติธรรม
6	กองทุนพระธรรมทูตสายต่างประเทศ	ยื่นข้อเสนอ / มติมหาเถรสมาคม	เกิดกองทุนพระธรรมทูต
7	คำนำหน้านามพระในเอกสารทางราชการ / นายเปลี่ยนเป็นพระ	ยื่นข้อเสนอ / มติมหาเถรสมาคม	เปลี่ยนคำนำหน้านาม “พระ”
8	(ร่าง) พระราชบัญญัติสงวนนียสถาน	โต้แย้งสาธารณะ	ไม่เกิดผลเชิงประจักษ์
9	ประเด็นสาธารณะอื่น ๆ อีกจำนวนมาก		มีผล/ไม่มีผล

ตาราง 1 แนวทางการขับเคลื่อนประเด็นสาธารณะในสังคมไทยของพระสุธีวีรบัณฑิต

จากตาราง 1 สะท้อนให้เห็นว่า การขับเคลื่อนประเด็นสาธารณะโดยพระมหาโชวี ทสสนีโย (พระสุธีวีรบัณฑิต) ที่ได้มีส่วนร่วมขับเคลื่อนในเรื่องเหล่านี้ ด้วยเหตุผลต่างกรรมต่างวาระและต่างช่วงกัน สะท้อนให้เห็นว่า บทบาทของพระสงฆ์กับการเมืองได้เป็นปรากฏการณ์ร่วมในสังคมไทยในประเด็นสาธารณะและประเด็นทางการเมือง แม้หลายครั้งไม่ประสบผล แต่ก็ไม่น้อยที่ส่งผลเป็นการขับเคลื่อนในทางบวกหรือเป็นประโยชน์ต่อสังคมและการบริหารกิจการพระพุทธศาสนาในองค์กรรวม

องค์ความรู้ใหม่

พระมหาโชวี ทสสนีโย (พระสุธีวีรบัณฑิต) เป็นพระสงฆ์ที่เข้าไปเป็นกลไกร่วมทางการเมืองในวาระต่าง ๆ ทั้งในเชิงเรียกร้อง คัดค้าน สนับสนุน โดยมีส่วนร่วมทั้งกิจกรรมทางการเมืองหรือพระสงฆ์ที่ฝึกฝนการเมืองก็คงไม่ผิด ซึ่งสามารถสะท้อนห้บทบาทการมีส่วนร่วมทางการเมืองของท่านได้ตามแผนภาพ ดังนี้

ภาพ 4 บทบาทการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพระมหาโชวี ทสสนีโย (พระสุธีวีรบัณฑิต)

สรุป

เรื่องเล่าของพระสุธีวีรบัณฑิต (พระมหาโชวี ทสสนีโย) เป็นประเด็นที่เกิดจากการสนทนาหรือพูดคุยกับท่านอยู่บ่อยครั้ง ซึ่งเป็นการสะท้อนคิดเล่าเรื่องในแบบของท่านที่มีวีรรอยและรายละเอียดให้ทราบว่า เป็นเรื่องเล่าอะไรและมีรายละเอียดอย่างไร ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการบันทึกของเท็จจริงที่เกิดจากเหตุการณ์จริง ทั้งหมดล้วนเป็นบทบาทที่เนื่องด้วยศาสนาหรือเกาะเกี่ยวกับประเด็นสาธารณะทางศาสนา ทั้งพระพุทธศาสนา ด้วยกันเอง ดังกรณีความขัดแย้งด้วยกันระหว่างนิกายหรือการช่วงชิงการนำผ่านระบบสมณศักดิ์ และ/หรือการได้มาซึ่งสมเด็จพระสังฆราช รวมถึงประเด็นสิทธิทางศาสนาที่เป็นประเด็นโต้แย้งในพื้นที่สาธารณะ ดังกรณีของ วัดหนองจอก (กรุงเทพฯ) กับกลุ่มต่างศาสนาในพื้นที่ของวัด การต่อสู้ทางการเมืองระหว่างกลุ่มเสื้อเหลืองกับเสื้อแดง จนกระทั่งนำไปสู่การประท้วง รวมทั้งการขึ้นศาลเพราะข้อพิพาทในการฟ้องร้องจากพุทธอิสระหรือ การแจ้งความจับและแจ้งให้เจ้าคณะลงประกาศว่า พุทธอิสระขาดจากความเป็นพระหรือการยื่นแย้งต่อสู้ระหว่างคณะสงฆ์กับรัฐในการได้มาซึ่งอำนาจในตำแหน่งสมเด็จพระสังฆราช แต่ทั้งหมดเป็นการต่อสู้ภายใต้ กระบวนการหรือการได้มาซึ่งกลไกทางการเมืองภายใต้บทบาทและการต่อสู้ทางการเมืองของพระมหาโชวี ทสสนีโย ในประเด็นเกี่ยวกับพระสงฆ์กับการเมืองในช่วงทศวรรษที่ 2550 เป็นต้นมา

เอกสารอ้างอิง

คมชัดลึก. (14 มีนาคม 2558). สนพ. ร้องเจ้าคณะแขวงบางกะปิ-วังทองหลาง ลี้ก 'พุทธอิสระ' ระบุ มี พฤติกรรมนำมือบ-ตบทรัพย์ เข้าข่ายต้องอาบัติปาราชิก. สืบค้นเมื่อ 15 เมษายน 2567, จาก <https://www.komchadluek.net/amulet/202985>

- ทวีวัฒน์ ปุณฺทริกวัฒน์. (14 ตุลาคม 2550). พระสงฆ์ศิลปะ: ฝึกหัดสันดานกา. *มติชนรายวัน*, น. 6.
- เนชั่นทีวี. (15 กุมภาพันธ์ 2559). *ทหาร-ตร.เข้ม คุม มือบพระสงฆ์ รวมตัวพุทธมณฑล*. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2568, จาก <https://www.nationtv.tv/sport/378489718>
- เนชั่นทีวี. (5 สิงหาคม 2559). *ศาลอาญายกฟ้อง! "พระมหาโชวี" ไม่หมิ่น "พุทธะอิสระ"*. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2568, จาก <https://www.nationtv.tv/news/378511930>
- พระครูบวรภิกษุณาร (อนันต์ วรปญฺโญ) และคณะ. (2561). การสื่อสารเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*. 7 (2) พิเศษ, 419-431.
- พระปลัดระพิน พุทธิสารโร. (2567). *พระสงฆ์ การเมือง คุกในสังคมไทย*. พระนครศรีอยุธยา: คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส. (2557). *แนวโน้มบทบาทพระสงฆ์กับการเมืองไทยในสองทศวรรษหน้า*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์พุทธศาสนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระสุธีวีรบัณฑิต และคณะ. (2559). การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*. 5 (3), 342-352.
- พระสุธีวีรบัณฑิต และคณะ. (2560). การเมืองเรื่องพระพุทธรูป. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*. 6 (1), 241-256.
- พระสุธีวีรบัณฑิต และคณะ. (2561). รัฐกับศาสนา: ศีลธรรม อำนาจ และอิสรภาพ ความขัดกันภายใต้ความเป็นอื่น ความรุนแรงจากรัฐสู่ศาสนา. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*. 7 (2), 273-292.
- พระสุธีวีรบัณฑิต. (2566). ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการสังคม มจร. *สัมภาษณ์*. 24 สิงหาคม.
- มติชนออนไลน์. (5 สิงหาคม 2559). *ยกฟ้อง 'พระมหาโชวี-อ.เสถียร' หมิ่นพุทธะอิสระ ศาลชี้เป็นแกนนำ กปปส. เป็นบุคคลสาธารณะ*. สืบค้นเมื่อ 15 เมษายน 2567, จาก https://www.maticchon.co.th/local/crime/news_237587
- สมาน สุดโต. (11 กรกฎาคม 2553). *ดร.พระมหาโชวี ทัตสนีโย ซูเปอร์ดอกเตอร์นักปกป้องพุทธศาสนา*. สืบค้นเมื่อ 15 เมษายน 2567, จาก <https://www.posttoday.com/lifestyle/38157>
- สุรพศ ทวีศักดิ์. (2554). ความคิดทางจริยธรรมกับการเลือกฝ่ายทางการเมืองของพระสงฆ์ในสังคมปัจจุบัน. *วารสารพุทธศาสนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. 18 (2), 49-86.
- อุทัย มณี. (ม.ป.ป.). *คุยกการเมืองกับตำนาน "พระยามแดง..เจ้าคุณโชวี"*. สืบค้นเมื่อ 16 เมษายน 2567, จาก <https://thebuddh.com/?p=39373>
- MGR Online. (16 กุมภาพันธ์ 2559). *มือบพระไล่อดีตทหาร บีบตั้ง "สมเด็จพระช่วง" สังฆราช บรรจุ"พุทธศาสนา" ในรธน*. สืบค้นเมื่อ 15 เมษายน 2567, จาก <https://mgronline.com/daily/detail/9590000016695>